

OMAKOTILIITON LAUSUNTO

Lausuntopyyntö/asiantuntijakutsu (VeJ)
ti 7.11.2017 klo 11

HE 138/2017 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettujen lakien liitteiden muuttamisesta

SISÄLTÖ

- Polttoaineveron kehitys ja kuluttajahintaseuranta
- Energiaverotuksen ja asumismenojen vaikutus kotitalouksiin
- Omakotiliiton esitykset

POLTTOAINEVEROTUKSEN KEHITYS

Korotus
180%

	Verotaso								Ehdotettu
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kevyt polttoöljy, snt/l	8,7	16,05	16,05	16,34	16,34	18,74	21,4	22,87	24,39

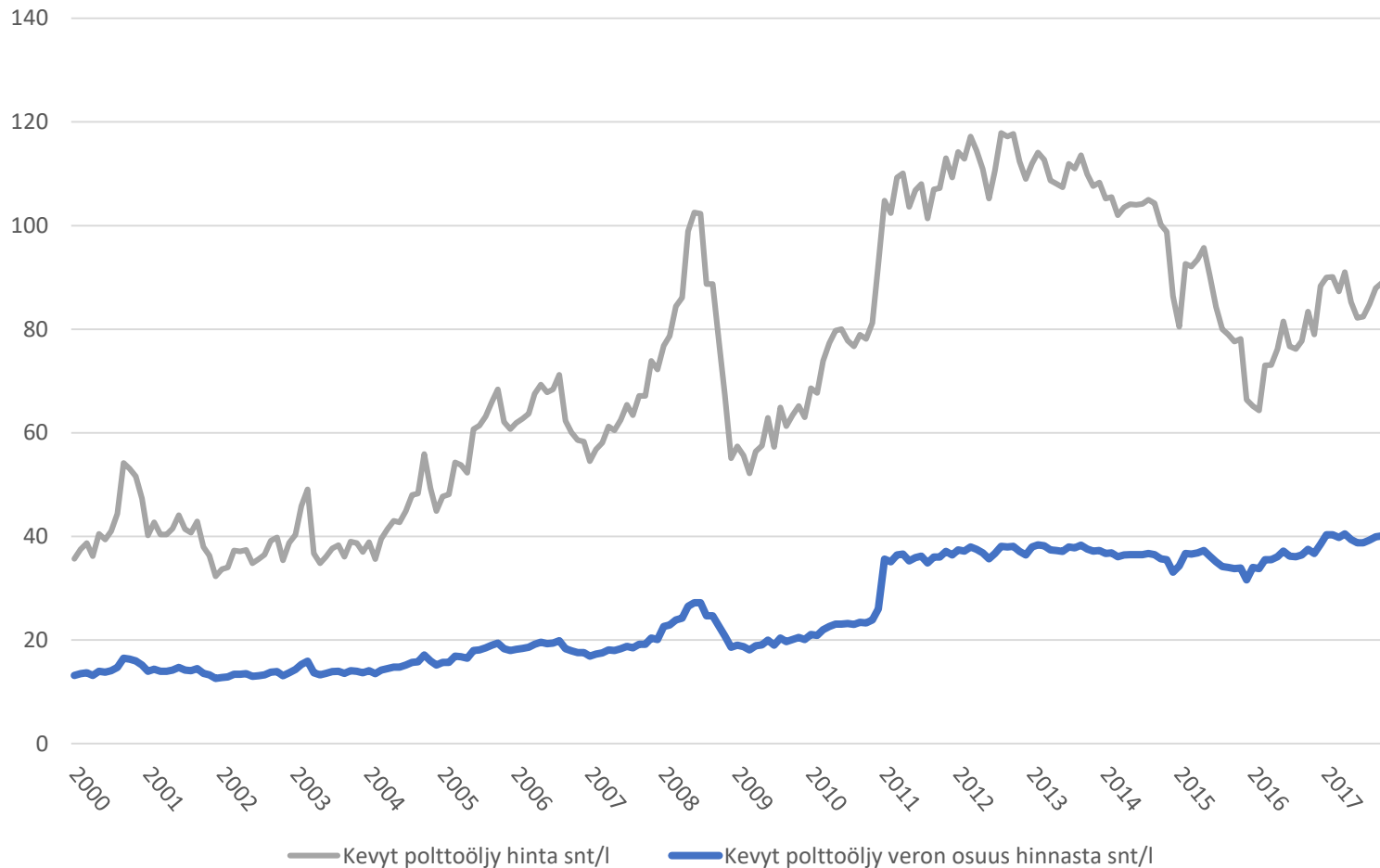
Lähde: Valtion tulo- ja menoarviot

Hallitusohjelmassa energiaverotuksen kiristys:

- ~~• Chp-laitosten CO₂-veron alennuksen poistaminen. (+90 milj. €) > hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätöksellä keväällä 2016~~
 - korotetaan lämmityspolttoaineiden hiilidioksidiveroa ja energiasisältövero vuoden 2017 alusta (yhteensä 45 miljoonan verotuotot.
- ~~• tarvittavasta lisäkorotuksesta vuoden 2019 alusta päätettäisiin myöhemmin erikseen.~~
 - lämmityspolttoaineiden veroja nostettaisiin aiemmin päätetyn mukaisesti 45 miljoonalla eurolla, mutta lisäkorotus aikaistettaisiin vuodella, alkaen vuoden 2018 alusta.

KEVYEN POLTTOÖLJYN KULUTTAJAHINTASEURANTA

KEVYEN POLTTOÖLJYN HINTA JA VERON OSUUS HINNASTA VUOSINA 2000-2017

Vaikutustenarvioinneissa ei ole kiinnitetty huomiota siihen, että **verojen määrä on kolminkertaistunut 2000-luvulla.**

ASUMISMENOJEN KEHITYSENNUSTE 2017–2019

	Asumismenojen kehitys (vuosimuutos)	Osuus nettotuloista		
	2017–2019	2017	2018	2019
Pienituloinen, kerrostalo, ARA vuokra	2.2 %	25.0 %	25.6 %	25.7 %
Keskituloinen, kerrostalo, vr. vuokra	2.6 %	32.0 %	33.0 %	33.3 %
Keskituloinen, kerrostalo, omistus	2.4 %	37.2 %	38.4 %	38.7 %
Lapsiperhe, kerrostalo, vr. vuokra	2.5 %	20.9 %	21.5 %	21.7 %
Lapsiperhe, kerrostalo, omistus	2.4 %	26.7 %	27.6 %	27.9 %
Lapsiperhe, omakotitalo, (öljy)	1.7 %	24.1 %	24.6 %	24.6 %
Lapsiperhe, omakotitalo, (sähkö)	1.6 %	22.8 %	23.2 %	23.3 %
Eläkeläiset, kerrostalo, omistus	3.7 %	18.3 %	18.6 %	18.9 %
Eläkeläiset, omakotitalo (öljy)	2.5 %	19.5 %	19.4 %	19.4 %
Eläkeläiset, omakotitalo (sähkö)	2.4 %	16.6 %	16.7 %	16.8 %
Eläkeläinen, nainen, kerrostalo, omistus	3.7 %	41.5 %	42.3 %	43.1 %
Eläkeläinen, nainen, omakotitalo (sähkö)	2.4 %	37.9 %	38.1 %	38.2 %
Eläkeläinen, nainen, omakotitalo (öljy)	1.7 %	44.3 %	44.2 %	44.1 %

Lähde: Pellervon Taloustutkimus

Palkkojen ja työeläkkeiden kehitys on maltillista

- Ansiotaso 2017-2019: 1,5 % / vuosi (nimellinen kasvu)
- Työeläkkeet 2017-2019: 1,4 % / vuosi (nimellinen kasvu)

Asumismenojen korotukset tapahtuvat siilomaisesti ja kokonaisuutta ei arvioida asumistalouden kannalta

- Polttoaineverotuksen korotukset vuosina 2010, 2011, 2013, 2015, 2016, 2017, 2018
- Kiinteistöveron korotukset 2010, 2012, 2013, 2015, 2017
- Sähkön ja kaasun siirtomaksujen korotukset 2016, 2017 sekä tarve älyverkkoinvestoinneille
- Muiden kunnallisten maksujen korotukset (vesi, jätevesi, jätehuolto)
- Erityisesti perusmaksujen osuuksien kasvu

- Huomioitava, että **Kelan asumistukien määrä vuonna 2016 oli lähes 2 miljardia euroa** (liki 15% väestöstä saa asumistukia)

ÖLJYLÄMMITYS SUOMESSA

- Keskimääräisen öljylämmitystalon (150 m²) öljyn kulutus on 2000-luvun aikana pudonnut 2900 litrasta 2300 litraan.
- Energiatehokkuutta ovat parantaneet kattilavaihdot sekä hybridilämmitys, jossa otetaan öljyn rinnalle käyttöön uusiutuvaa energiaa (lämpöpumput, aurinkolämpö, puu)
- Öljylämmitteisten pientalojen määrä on ollut suurimmillaan vuonna 2005 (noin 250 000)
- Öljylämmitteisiä pientaloja on noin 190 000

	Vuosi					
Lämmitysaine	1970	1980	1990	2000	2010	2016
Kaikki rakennukset	837 948	934 845	162 410	299 624	446 096	1 512 241
Kauko- /aluelämpö	..	48 538	105 608	130 946	164 721	183 776
Öljy, kaasu	320 171	347 498	306 750	320 934	322 279	315 535
Kivihili, koksi	24 328	11 794	8 753	7 986	6 983	6 722
Sähkö	41 872	178 707	357 743	455 752	554 368	581 246
Puu, turve	429 467	327 230	321 342	292 763	277 553	278 479
Maalämpö	..	..	..	3 397	21 667	50 939
Muu, tuntematon 1)	22 111	20 578	62 214	87 846	98 525	95 544 ¹⁾
%	100	100	100	100	100	100
Kauko- /aluelämpö	..	5,2	9,1	10,1	11,4	12,20
Öljy, kaasu	38,2	37,2	26,4	24,7	22,3	20,90
Kivihili, koksi	2,9	1,3	0,8	0,6	0,5	0,40
Sähkö	5	19,1	30,8	35,1	38,3	38,40
Puu, turve	51,3	35	27,6	22,5	19,2	18,40
Maalämpö	..	..	..	0,3	1,5	3,40
Muu, tuntematon 1)	2,6	2,2	5,4	6,7	6,8	6,30

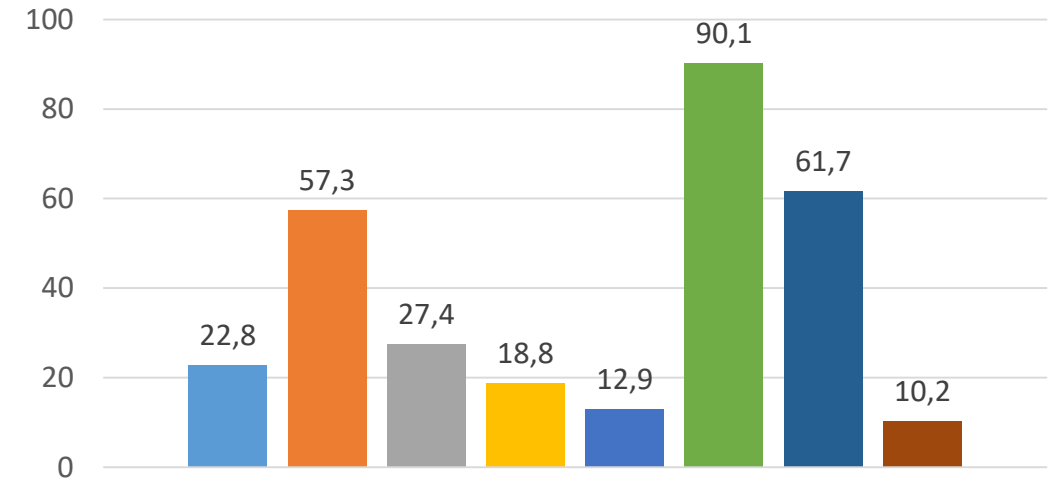
Lähteet: Öljy- ja biopolttoaineala ry ja Tilastokeskus

VAIKUTUKSET KOTITALOUKSIIN

- Öljylämmitteisessä omakotitalossa asuvan kotitalouden **vuotuinen lämmitysöljylasku kasvaisi noin 43 euroa**
- Pellervon taloustutkimuksen mukaan asumismenot kasvavat vuosina 2017-2019 noin 2,5 prosenttia vuodessa, kun tulot vain noin 1,4- 1,5%.
- **Erityisen hankalassa asemassa ovat yksinelävät eläkeläiset, joiden käytettävissä olevista tuloista 44 prosenttia kuluu asumismenoihin.**
- Voidaan arvioida, että öljylämmitteisissä omakotitaloissa asuvista kotitalouksista suurin osa on ikääntynyttä, vähävaraista väestöä, jolla ei ole taloudellista mahdollisuutta parantaa rakennuksen energiatehokkuutta, tai tehostaa tai vaihtaa lämmitysjärjestelmää.
- Kaisussa öljyalaa velvoitetaan lisäämään myytävään lämmitysöljyyn biokomponenttia, jonka osuus nousee 10 %:iin vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi Kaisussa edellytetään, että valtionhallinto luopuu toimitilojensa öljylämmityksestä vuoteen 2025 mennessä ja kaikkia julkisia toimijoita kannustetaan samaan.
- **Ohjauskeinot ovat pääsääntöisesti kannatettavia, mutta huomio tulee kiinnittää vähävaraisiin kotitalouksiin.** Jo nyt Kansaneläkelaitos maksaa **asumistukia vuodessa lähes 2 miljardia euroa** ja myös pientaloasukkaiden määrä tästä on kasvussa.
- On huomioitava, että **työn verotuksen keventäminen ei kohdistu eläkeläisiin eikä pientuloisiin.**

VAIKUTUKSET KOTITALOUKSIIN

- VaasaETT on selvittämässä **energiaköyhyyttä** Suomessa (vastaajina Suomen Omakotiliitto ry:n jäsenet).
- Alustavien tietojen mukaan noin **4,9 prosenttia vastaajista kokee, että he eivät pysty ylläpitämään riittävää lämpötilaa koko asunnossa**, joista suurimmalla osalla syynä on kustannukset.
- Kuvattaessa taloudellista **tilannetta 2% vastaajista kokee, ettei heillä ole varaa edes perustarpeisiin kuten ruokaan, sähköön ja/tai lämmitykseen.**
- 11,3% on varaa perustarpeisiin mutta rahaa ei riitä muihin kuin välttämättömiin kustannuksiin.
- **Rakennuksen terveyden kannalta huolestuttavaa on, että 18,8% vastaajista on pienentänyt ilmanvaihtoa.**

- Sammuttanut lämmityksen osassa asuntoa
- Laskenut huonelämpötilaa olohuoneessa tai makuuhuoneissa
- Laskenut huonelämpötilaa päiviksi, jolloin ketään ei ole kotona
- Pienentänyt ilmanvaihtoa
- Vähentänyt kodinkoneiden käyttöä
- Sammuttanut valot silloin kun niitä ei tarvita
- Sammuttanut television, tietokoneen, stereot yms. kokonaan silloin kun niitä ei käytetä (sen sijaan, että ne jäisi lepotilaan)
- Muu

OMAKOTILIITTO ESITTÄÄ:

- Omakotiliitto vaatii, että **energiaverotuksen korotusta tulee harkita uudelleen erityisesti ikääntyvien ja pientuloisten kotitalouksien osalta**. Kotitaloudet, joilla on taloudellisia mahdollisuuksia, ovat tehneet merkittäviä investointeja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Suomessa lämpöpumppuja on jo yli 730.000 ja aurinkopaneeleiden määrä on kasvussa. Kannustavat ohjauskeinot toimivat paremmin.
- **Omakotiliitto esittää, että pientalojen lämmitysjärjestelmämuutoksiin saatavia investointi-/energia-avustuksia kehitetään ja palautetaan käyttöön**. Esimerkiksi Itävallassa kotitalous voi saada 2000 euron investointiavustuksen, kun vaihtaa fossiilienergiasta bioenergiaan (puulämmitys).
- Lisäksi Omakotiliitto ehdottaa, että kotitalousvähennyksen määrä nostetaan vähintään 3.000 euroon puolisoa kohden ja sen työstä korvattava osuus palautetaan 60 %:iin. **Yksinasujalla kotitalousvähennys tulee nostaa kaksinkertaiseksi**. Kotitalousvähennyksen käyttöala tulee laajentaa myös suunnitteluun.
- Niillä, joilla ei tulojen vähäisyyden perusteella ole mahdollisuutta kotitalousvähennyksen käyttöön, tulee olla mahdollisuus saada korjausavustuksia, ilman käyttötarkoituksen tiukkaa rajaamista, kun kyse on asunnon korjaamisesta.

Kiitos!

Kaija Savolainen
Toiminnanjohtaja

Suomen Omakotiliitto ry
Asemapäällikönkatu 12 B
00520 Helsinki

Puh. 040 514 8784
kaija.savolainen@omakotiliitto.fi
@KaijaSavolaine
www.omakotiliitto.fi

7.11.2017

toiminnanjohtaja Kaija Savolainen